

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@gov.fi

15.9.2023

Aihe: Ympäristöhallinnon ohjeita: Tuulivoimarakentamisen suunnittelu
Lausunto 2023 tehtävän päivytyksen luonnokseen
Aika: Perjantai 15.9.2023
Lausuja: Suomen Tuulivoimayhdistys ry

Suomen Tuulivoimayhdistys (STY) kiittää mahdollisuudesta kommentoida ympäristöministeriön tuulivoimarakentamisen oppaan luonnosta.

STY pitää hyvänä, että opasta ollaan päivittämässä. Käytänteet ovat selkeytyneet ja tuulivoimaa kehittänyt huomattavasti vuoden 2016 jälkeen. Erityisesti haluamme kiittää lainsäädännön soveltamista linjaavien korkeimman hallinto-oikeuden päätösten mukaan ottamista oppaaseen samoin kuin merituulivoiman osuuden kasvattamista oppaassa. Merituulivoiman rooli on kasvanut merkittävästi vuodesta 2016, jolloin edellinen päivitys on tehty.

Oppaalle on yhä tarvetta, sillä hyvistä aikoimuksista ja ohjauksesta huolimatta viranomaisten tulkinnat lainsäädännöstä ja vaatimukset eroavat yhtä toisistaan eri puolella Suomea.

STY:n tärkeimmät kommentit, joista osasta on myös yksityiskohtaisempi teksti myöhemmin tässä paperissa, oppaaseen ovat:

1. STY katsoo, että tuulivoimaoppaan tulisi olla kattava katsaus tuulivoimaa ohjaavasta lainsäädännöstä ja alalle syntyneistä (oikeus)käytännöistä. Oppaan olisi syytä pyrkiä käsittelemään asioita nykyisten käytäntöjen pohjalta, eikä luoda uusia linjauksia tai käytäntöjä. Vaikka opas ei sellaisenaan ole virallinen oikeuslähde, eikä sille tulisi antaa oikeudellisesti sitovaa painoarvoa, kokemus on osoittanut, että oppaan tietoja on kuitenkin säännönmukaisesti käytetty niin muutoksenhakuvaatimuksissa kuin viranomaistoiminnassa ja jopa tuomioistuinkäsittelyissä perusteina. Oppaan valmistelu ei kuitenkaan noudata säädösvalmisteluprosessia, eikä sen sisältöä tulisi voida tulkita sitovana ohjauksena. Kaikkien tuulivoimahankkeisiin osallistuvien osapuolten oikeusturvan varmistamiseksi tulisi siten huolehtia siitä, että oppaassa esitetään oikeusohjeita vain siteeraamalla oikeuskäytäntöä, ja että sellaisten aiheiden osalta,

joista ei ole oikeuskäytäntöä tai sääntelyä, opas voi vain esittää vaihtoehtoja ja tarjota suosituksia, joiden soveltaminen riippuisi tapauskohtaisesta arvioinnista, ensisijaisesti sitoviin oikeusohjeisiin tukeutuen. Mikäli YM katsoisi, että joihinkin asioihin tulee luoda uusia linjauksia (esimerkiksi välkkeen raja-arvot), on syytä tarkoin harkita oikea tapa ohjaukseen, jotta oikeusturva voidaan varmistaa. Mikäli tällaisista aiheista halutaan kuitenkin ohjata ympäristöhallinnon ohjeilla (tuulivoimaoppaalla), olisi näiden ohjeiden osalta syytä selkeästi tuoda esiin, että kyse on ympäristöhallinnon esityksestä tai suosituksesta, eikä olemassa olevasta sääntelystä. Toiminnanharjoittajien oikeusturvan kannalta on parempi luoda sääntelyn mekanismit lainsäädännön kautta eikä esimerkiksi oppaiden avulla. Näin varmistetaan, että sääntely on valmisteltu kattavasti ja pohjautuu tarpeeksi laajaan tausta-aineistoon, sekä turvataan myös kaikkien oikeus lausua suunnitelluista muutoksista ja ottaa kantaa siihen, kuinka jo tuotannossa olevia laitoksia tultaisiin kohtelemaan.

2. STY:n näkemyksen mukaan oppaassa olisi hyvä myös pyrkiä tuomaan selkeästi viittauksin esille alaa sääntelevät, jo vakiintuneet käytännöt, jotka eivät tule suoraan lainsäädännöstä. KHO:n vuosikirjapäätösten esittely on tähän yksi hyvä ja toimiva tapa. Erillisessä kappaleessa voisi esittää kirjallisuusviitteinä muita alaa koskevia viranomaisjulkaisuja ja tieteellisiä julkaisuja.
3. STY katsoo, että yleiskaava-alueen laajentaminen kattamaan koko hankkeen vaikutusalueen johtaisi kohtuuttomiin tilanteisiin ja suhteettoman laajoihin kaava-alueisiin. Kaava-alueita ei tule siksi kategorisesti laajentaa koskemaan hankkeen koko vaikutusalueita
4. Poikkeamista koskevan luvun (2.9) poikkeamissäännöksiin olisi syytä lisätä myös viittaukset MRL:n 175 §:n (vähäinen poikkeaminen rakennusluvan yhteydessä) ja 150 e §:n suunnitelmista poikkeaminen rakennustyön aikana).
5. STY pitää erittäin hyvänä, että oppaan päivityksessä on laajennettu purkamista käsittelevää tekstiä. Oppaan luonnoksessa on kuitenkin nyt hieman ristiriitaa, sillä sivulla 46 selkeästi kerrotaan, että tyypillisesti voimaloiden perustukset maisemoidaan paikalleen. Kuitenkin sivulla 47 sanotaan, että asiaa arvioidaan jätelain mukaisen jätteen määritelmän perusteella. Esitämme kommentteissamme myöhemmin, kuinka tekstiä voisi selkeyttää.

6. Sivun 47 maanomistajien ja tuulivoimayhtiöiden välisiä sopimuksia koskevaa tekstiä tulisi tarkentaa, sillä ministeriöllä ei voi olla käsitystä siitä, mitä maanomistajien ja tuulivoimayhtiöiden välisissä sopimuksissa on sovittu.
7. YVA-menettelyn kuvauksessa on syytä korostaa, että arviointi koskee hankkeiden merkittäviä vaikutuksia, ei kaikkia mahdollisia vaikutuksia.
8. Ohjeessa on tarpeen selkeyttää talousvyöhykelain 6 § ja 7 § termien käyttöä. Talousvyöhykelaki mahdollistaa hyödyntämisoikeuden myöntämisen erikseen tutkimustoimintaan ("tutkimusoikeus, 6 §") ja vyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen muuhun toimintaan kuten tuulivoimatuotantoon ("hyödyntämisoikeus", 6 §). Merituulivoimahankkeissa tutkimusoikeutta haetaan usein ensin ja hyödyntämisoikeutta vasta hankkeen edetessä myöhemmin. Hankkeen suunnittelun edettyä lähemmäksi toteutusta voidaan sille myöntää suostumus voimaloiden rakentamiseen ("rakentamisoikeus", 7§). Tämä kronologinen järjestys olisi hyvä kuvata oppaassa. Lisäksi tulisi harkita oppaan tekstiin mainintaa siitä, että hallitus aikoo uudistaa lainsäädäntöä.
9. Tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista yleiselle virkistyskäytölle erityisen tärkeillä luonnonsuojelualueilla tai kansallispuistoissa olisi tarpeen lisätä tarkennus, etteivät ohjearvot koske esimerkiksi avomerialueita. Tuulivoimameluasetuksen taustatöissä asiaa on käsitelty ja todettu meluarvojen olevan määritelty mm. retkeilyä ja teltassa yöpymistä ajatellen.
10. Esitämme, että välkevaikutuksia koskeva kappale pidetään hyvin suppeana ja linjauksista säädetään asetuksella. Oppaan ei mielestämme tulisi luoda uutta sääntelyä eikä opas mielestämme ole oikea paikka asettaa raja-arvoja. Oppaassa voidaan viitata muiden maiden käytäntöihin, mutta asiasta tulisi päättää asetuksella.
11. Metsäpeuran suojelustatus ei ole sama kuin suden ja tämä pitäisi STY:n mielestä tuoda tekstissä esiin. Luonnoksesta saa sellaisen kuvan, että metsäpeura on yhtä tiukasti suojeltu kuin susi.

Yllä olevien tärkeimpien huomioidemme lisäksi olemme keränneet alle myös muita huomioita oppaasta, jotka toivomme huomioitavan oppaan jatkotyöstössä. Kommenttien selkeyden

vuoksi ja opasluonnoksen jatkotyöstöä helpottaaksemme olemme listanneet kommentit ranskalaisin viivoin samassa järjestyksessä kuin kommentoidut kohdat esiintyvät opasluonnoksessa sekä jaotelleet kommentit luvuittain ja/tai sivunumeroittain.

1.2 Tuulivoimalat

- Esitämme, että s. 14 seuraava lause; *”Myöskään uusiutuvan energian syöttötariffilla (laki uusituvan energialähteillä tuetulla sähkön tuotantotuesta 1396/2010) ei ole kannattavuuden osalta sellaista merkitystä kuin aikaisemmin.”* korvataan tekstillä: *”Suomessa tuulivoimaa on rakennettu markkinaehtoisesti, ilman valtion taloudellista tukea, vuodesta 2019 lähtien”*. Esitämme muutosta siksi, ettei syöttötariffia ole myönnetty uusille voimaloille enää vuoden 2017 jälkeen.

- s. 15 tuulivoimalat kehittyvät kovaa vauhtia ja vauhdissa on vaikeaa pysyä mukana. Jos voimaloiden ulkoisia mittoja ja tehoja halutaan oppaassa listata, esitämme, että ne päivitetään tämän päivän tilanteen mukaisiksi:
 - o *”Meri-tuulivoimalat rakennetaan joko massiiviselle kasuuniperustukselle tai paalulle. Alle 15 metrin vesisyvyyksillä kasuuniperustuksen halkaisija on 15–20 metrin suuruusluokkaa.”* esitetään poistettavaksi kokonaan, sillä tämä tieto ei enää pidä nykyisillä voimaloilla paikkansa.
 - o esitämme päivitystä voimaloiden tehoon, sillä Suomeen on jo rakennettu 6,2 MW:n voimaloita ja suunnitteilla on 5 - 8 MW:n maatuulivoimaloita. (tekstissä lukee, että Suomessa olisi rakennettu korkeintaan 5 MW voimaloita ja suunnitteilla 3-7 MW)
 - o Esitämme myös päivitystä voimaloiden korkeuteen, korkein jo rakennettu tuulivoimalan napakorkeus on 175 m
 - o Samoin esitämme muutosta lapojen pituuteen, pisimmät lavat ovat jo 80 metriä.
 - o Esitämme seuraavaa tekstiä poistettavaksi: *”Uudenlaisella ristikkorakenteella päästään korkeampaan tuulivoimalan napakorkeuteen kuin jo tutuksi tulleella lieriörakenteella.”* Ristikkorakenteita ei tällä hetkellä ymmärtääksemme suunnitella.

- s. 15 oppaassa lukee: *”Voimaloiden etäisyyden pitäisi olla noin viisi kertaa roottorin halkaisijan verran.”* Edellä mainittu on karkea nyrkkisääntö, eikä sitä kannata oppaan tasolle kirjoittaa, sillä tarvittava etäisyys riippuu valittavasta voimalasta ja siitä, tuuleeko hankealueella tasapuolisesti joka suunnasta vai onko jokin suunta ns. päätuulensuunta. Lisäksi voimaloiden etäisyys toisistaan on hankekehittäjän kaupallisesti ja teknisesti ratkaistava asia. Esitämme siksi, että tämä lause poistetaan oppaasta. Jos voimaloiden

välisestä etäisyydestä jotain halutaan oppaaseen kirjoittaa, esitämme, että teksti olisi seuraavaa: *"Tämän hetken voimaloilla etäisyys on tuulisuudesta ja voimalatyyppistä riippuen noin 600 – 1000 metriä."*

- Ohjeessa olevista kuvista ei ole enää kuvaviittauksia, toisin kuin 2012 tai mahdollisesti myös 2016 oppaassa oli. Onkohan viitteet jätetty tarkoituksella pois?

1.6 Tuulivoimarakentamisen suunnittelun pääperiaatteet

- s. 17 *"Kaavoituksen yhteydessä voidaan määrittää myös muita tuulivoimarakentamiseen soveltumattomia alueita. Tällaisia alueita voivat olla esimerkiksi tietyn tyyppiset Unescon maailmanperintökohteet, joita ei ole lainsäädännössä erikseen huomioitu."* STY toivoo, että ensimmäistä lausetta muutettavan, jotta sitä voi tulkita niin, että kaavoituksella voisi määrittää alueita, joiden ainoa kaavamerkintä on se, että sinne ei rakenneta tuulivoimaa. Sen ei pitäisi olla mahdollista.

1.3 Muita ohjeita

- s. 18 Toivoisimme YM:n tarkistavan, että mainittujen oppaiden sisältö on sellainen, että näihin voidaan suoraan viitata oppaassa.

Maakuntakaava

- *"Maakuntakaava-asiakirjoista tulisi käydä selvästi ilmi, mitkä kriteerit ovat olleet käytössä kyseisen kaavan vähintään seudullisesti merkittävää tuulivoimarakentamista ohjaavan ratkaisun osalta ja kaavassa osoitettujen alueiden valinnassa. Tällöin maakuntakaavaa tulkitsevien viranomaisten ja muiden tahojen on mahdollista hahmottaa kaavaratkaisuun sisältyvää liikkumavaraa."* Voisiko asiaa ajatella siten, että kaavaratkaisun taustalla olevat syyt tulisi ymmärtää? Nyt lausetta voisi tulkita siten, että maakunnan liitto voisi itse määrittää kuinka tiukasti kaavaa tulee noudattaa. Voisiko *"sisältyvää liikkumavaraa"* korvata *"taustalla olevat perustelut"*.
- s 25-28 STY on erittäin tyytyväinen, että maakuntakaavoituksen kohdalla tuodaan esille joustotarve maakuntakaavasta. Sivulla 25 vanhan tekstin loppu kumoaa kuitenkin tätä joustoa, sillä oppaassa sanotaan: *"Hyväksyttävä eroavuus ei voi kuitenkaan tarkoittaa maakuntakaavan keskeisistä periaatteista poikkeamista eikä myöskään maakuntakaavassa erityisesti tutkitusta sijaintipaikasta poikkeamista"*. Nämä eri aikaan kirjoitetut osiot aiheuttavat nyt hieman ristiriitaa, jota kuitenkin korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätös sivulla 27 selkeyttää. KHO:n päätöksestä johtuen esitämme, että

sivulla 25 korostetaan, että poikkeamisen tulee olla merkittävä, jotta se tulkitaan maakuntakaavan vastaiseksi.

2.5 Tuulivoimarakentamista suoraan ohjaava yleiskaava

- s. 31-32 STY pitää todella hyvänä, että oppaassa korostetaan, että kaavassa ei tule määrittää voimalamallia. Tämä on äärimmäisen tärkeä ohje kaavoittajille.
- s. 31: *”Liian pienellä tuulivoimaloiden vähimmäisetäisyydellä kaava-alueen rajaan ei voida huomioida kaava-alueen naapurikiinteistöille tulevia vaikutuksia. Kaava-alueen määrittämisessä tulee huomioida muun muassa tuulivoimaloiden aiheuttama 40 dB-melualue, joka rajoittaa asuinrakentamista. On kuitenkin huomioitava, että kaavoituksen yhteydessä tehtävä melumallinnus tehdään tietyllä voimalamallilla, jota kaavalla ei tule määrätä.”* Edellä esitetystä tekstistä jää kuva, että kaava-alue tulisi laajentaa koskemaan koko vaikutusaluetta ja kaikkia hankkeen vaikutuksia. STY ei pidä tätä linjausta tarkoituksenmukaisena, eikä nykykäytäntöiden mukaisena. Jo melualue voi ylittää toisen kunnan puolelle, johon ei kuitenkaan tule voimaloita, ja siten hankaloittaa kaavoitusta huomattavasti. Asiassa olisi siis syytä olla mahdollisuus joustoon. Myöskään merellä ei ole syytä kaavoittaa koko tyhjää merialuetta. Mikäli lähtökohdaksi otetaan 40db alue, tulisi korostaa, että erityisesti melualue on määräävä tekijä eivätkä muut mahdolliset vaikutukset. Viittaus yleisesti ”vaikutuksiin” ja meluvaikutuksiin esimerkkinä ei siten ole onnistunut. Tuulivoimaloista aiheutuu useita muita vaikutuksia kuin meluvaikutuksia, ja näiden muiden vaikutusten vaikutusalueet voivat osoittautua hyvinkin laajoiksi ilman, että yleiskaava-alueen olisi perusteltua vastata tätä vaikutusaluetta.
- s. 34 *”Erillistä määräystä suurimmasta sallitusta yksittäisen tuulivoimalan nimellistehosta tai kaava-alueen tuulivoimaloiden suurimmasta sallitusta yhteenlasketusta kokonaistehosta ei ole tarpeen antaa kaavassa, ellei siihen ole erityistä syytä”.* Voisiko tämän sanoa voimakkaamminkin? Varsinkin yksittäisen voimalan tehon rajoittaminen tuntuu erikoiselta. Esitämme tätä kohtaa muutettavaksi muotoon *”Ei tulisi rajoittaa, ellei siihen ole perusteltua ja painavaa syytä”.*

2.6 Asemakaava

- s. 35 sanotaan, että asemakaavassa tuulivoimaloille pitää määrittää rakennusala (MRL 116§). Rakennusala on terminä hankala ja sen voi helposti sotkea kerrosalaan. Esitämme, että sen tilalla käytetään sanaa rakennuspaikka.

2.8 Rakennuslupa

- STY toivoo luvussa kerrottavan, että rakennusluvassa tulee määrätä vain luvitetun laitoksen maksimimittoja, joiden rajoissa voidaan toteuttaa myös toinen voimalamalli kuin on ollut rakennuslupahakemuksen mallinnusten perusteena (mikäli se ei ole päästöiltään suurempi).

2.9 Poikkeamispäätös

- s. 44 Toivoisimme opasluonnoksen jatkotyöstössä lisäämään poikkeamista koskevan luvun poikkeamissäännöksiin myös viittaukset MRL:n 175 §:n (vähäinen poikkeaminen rakennusluvun yhteydessä) ja 150 e §:n suunnitelmista poikkeaminen rakennustyön aikana). Tällöin kyseisen luvun nimi voisi olla täsmällisemmin ”Poikkeaminen” ja se voisi kuvata varsinaisen poikkeamisluvan (MRL 171 §) menettelyn lisäksi myös kyseisten muiden säännösten mukaista poikkeamismenettelyä. Ilman esittämäämme lisäystä opasluonnos antaa kuvan, että ainoastaan erillisellä poikkeamispäätöksellä (MRL 171 §) voitaisiin myöntää poikkeuksia tuulivoimaloiden rakentamista varten. MRL 175 § ja 150 e§ ovat kuitenkin myös toimijoiden käytettävissä, mikäli poikkeaminen on vähäisempi. Näiden osalta olisi hyvä lisätä myös viittaukset oikeuskäytäntöön, ainakin tapauksiin KHO 18.5.2015, päätös nro 1272/2015 (MRL 175 §) ja KHO 2023:67 (MRL 150 e §).
- s. 44 *”Poikkeaminen koskee aina yksittäistapauksia. Ne voimalat, jotka eivät olleet poikkeamispäätösten kohteena, voidaan toteuttaa kaavan mukaisina. Muiden voimaloiden poikkeamispäätökset eivät koske niitä, eikä myöskään poista niitä kaavasta.”* Ensimmäisen lauseen muotoilun voi nyt vahingossa ymmärtää niin, etteivät kaikki voimalat voisi olla poikkeamisen kohteena. Voisiko ”yksittäistapauksia” muuttaa esimerkiksi *”Poikkeaminen koskee vain niitä voimaloita, joiden osalta sitä on haettu.”*

2.11. Purkaminen

- s. 46-47 Voimaloiden purkamisesta keskustellaan tällä hetkellä yleisötilaisuuksissa ja julkisuudessa erittäin paljon. Siksi STY pitää todella hyvänä, että oppaan päivityksessä on laajennettu purkamista käsittelevää tekstiä.
- s. 46-47 Oppaan luonnoksessa on kuitenkin nyt hieman ristiriitaa, sillä sivulla 46 selkeästi kerrotaan, että tyyppillisesti voimaloiden perustukset maisemoidaan paikalleen. Kuitenkin sivulla 47 sanotaan, että: *”Perustusten ja voimalan muiden rakenteiden osalta jätelain soveltaminen alkaa normaalisti vasta, kun rakenteista on niiden purkamisen jälkeen muodostunut jätettä. Jos kysymys purkamisvelvollisuudesta ei ratkea maanvuokrasopimuksen tai rakentamista koskevan lainsäädännön perusteella,*

arvioidaan, ovatko perustukset jätelain 5 §:ssä tarkoitettua jätettä; ts. kyse onko kyse aineesta tai esineestä, jonka sen haltija on poistanut käytöstä tai aikoo poistaa käytöstä taikka on velvollinen poistamaan käytöstä. Jos perustukset katsotaan jätteeksi, ensisijaisesti tuulivoimayhtiö on jätelain 28 §:n mukaan velvollinen järjestämään perustusten purkamisen ja jätehuollon.” STY:n näkemyksen mukaan sivun 47 teksti on ristiriidassa jätelakia taustoittavan hallituksen esityksen HE 199/2010 ja lain pohjana olevan EU direktiivin 2008/98/EY kanssa. Direktiivin 2008/98/EY toisen artiklan 1 kohdan b alakohdassa on rajattu, että direktiiviä ei sovelleta alkuperäisellä paikallaan olevaan maaperään, eikä maaperään yhteydessä oleviin rakennuksiin. Näitä ei yleensä pidetä jätteenä. Tästä syystä esitämme tekstiin selkeytystä.

- s. 47 Esitämme myös tarkennuksia maanomistajien ja tuulivoimayhtiöiden välisiä sopimuksia koskevaan tekstiin, sillä ministeriöllä ei voi olla käsitystä siitä, mitä maanomistajien ja tuulivoimayhtiöiden välisissä sopimuksissa on sovittu. Lisäksi käsityksemme mukaan perustusten kokonaan purkaminen ei ole alalla yleinen käytäntö, vaan tuulivoimayhtiöllä on tyypillisemmin velvollisuus purkaa perustukset kokonaan vain silloin, jos lainsäädännön muutos tai viranomais määräys tätä edellyttäisi. Esitämme oppaan luonnoksen tekstiä: *”Maanomistajan ja tuulivoimayhtiön välisessä maanvuokrasopimuksessa sovitaan usein tuulivoimalan perustusten purkamisesta siten, että tuulivoimayhtiö ottaa vastatakseen perustusten purkamisesta toiminnan loppumisen yhteydessä.”* muutettavaksi muotoon: *”Maanomistajan ja tuulivoimayhtiön välisessä maanvuokrasopimuksessa voidaan kuitenkin sopia tuulivoimalan perustusten purkamiseen liittyvistä tuulivoimayhtiön velvollisuuksista”*

3.1. YVA-menettely

- s. 53 Menettelyn kuvauksessa on syytä erityisesti korostaa, että arviointi koskee hankkeiden merkittäviä vaikutuksia, ei kaikkia mahdollisia vaikutuksia. Ei ole osallisten etu, mikäli kuulemisaineistot paisuvat tuhatsivuisiksi. Sivun 53 uudessa tekstinosassa on mainittu, että: *”Päätöksentekoa varten on hankkeesta vastaavan toimitettava ELY-keskukselle kuvaus hankkeesta ja sen todennäköisistä merkittävistä ympäristövaikutuksista. Hankkeesta vastaavalta edellytettävät tiedot on kuvattu YVAA 1 §:ssä.”* Esitämme, että tätä linjausta korostetaan myös alkuperäisessä tekstissä.

3.2.2 YVA-menettely ja kaavoitus yhteismenettelynä

- s. 56 STY pitää valitettavana, että ympäristöministeriö pitää kiinni linjastaan, jonka mukaan YVA:n ja kaavan yhteismenettelyssä täytyy tehdä erilliset asiakirjat. Joitain hankkeita ehdittiin viedä läpi yhteisellä dokumentilla ennen YM:n linjausta ja kokemukset olivat erittäin myönteisiä. Erityisesti yhteinen dokumentti hyödytti

sidosryhmiä, joilla oli vain yksi dokumentti tutustuttavanaan ja kommentoitavanaan. Siksi esitämme ministeriölle uudelleen harkittavaksi, että hanketoimija ja viranomaiset voisivat yhdessä valita yhteisen ja erillisten dokumenttien välillä.

4.2 Ympäristönsuojelulaki

- s. 67 *"Melu- tai välkehaitoista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen arvioimiseksi kunta voi velvoittaa toiminnanharjoittajan tekemään tarpeelliset melu- tai välkeselvitykset."* Arviointimääräystä ei voida antaa missä tahansa tilanteessa, vaan YSL edellytysten tulee täytyä. Ehdottaisimme lisättävän *"jos on perusteltua aiheita epäillä toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumista"* tai *"Ympäristönsuojelulain edellytysten täytyessä kunta voi velvoittaa toiminnanharjoittajan tekemään tarpeelliset melu- tai välkeselvitykset melu- tai välkehaitoista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen arvioimiseksi."*

4.4. Ilmailulaki

- s. 73 *"Lentoesteluvan hakemukseen tulee liittää asianomaisen ilmaliikennepalvelun tarjoajan antama lausunto"*. Ehdotamme, että tämä varmistetaan Traficomilta. Lausuntovaatimusta ei taida enää olla, kun ko. pykälä uudesta ilmailulaista tulee voimaan parin viikon päästä eli todennäköisesti jo ennen oppaan julkaisua.

4.10 Poronhoitolaki

- s. 80 PHL 53§ edellyttämien neuvotteluiden osalta mielestämme tarvitaan selkeyttä roolituksiin siitä, mikä taho on lain tarkoittama valtion viranomainen, jonka osallistumista neuvotteluihin edellytetään. Neuvottelevalle taholle on osoitettava työhön riittävät resurssit ja annettavat selkeät vastuut, jotta neuvottelut vastaavat lain tarkoitusta ja ovat kaikkien osapuolten näkökulmasta hyväksyttävästi ja laadukkaasti toteutettu prosessi.

5. Merituulivoiman viranomaismenettelyt

- s. 84-97 Luvussa todetaan, varsinkin aluevesien osalta, että samat kaavoitus- ja luvitusmenettelyt soveltuvat kuin maallakin. Merituulivoimalle on kuitenkin kirjoitettu omia, yleisestä menetelmien kuvauksesta eroavia osia sellaisista aiheista, joissa merituulivoimahankkeeseen sovelletaan samaa lainsäädäntöä kuin maatuulivoimahankkeisiin. Pidämme tärkeänä, että opas ei anna ymmärtää tällaista yhteistä lainsäädäntöä tulkittavan eri tavalla maalla ja merellä. Voisi olla selkeämpää merituulivoimaosiossa vain viitata oppaan muista luvuista löytyviin kirjauksiin ja tehdä merituulivoimaa käsittelevässä luvussa viittauksiin tarvittavat lisäykset, jotka koskevat vain merituulivoimaa sekä kuvata laajemmin ainoastaan merituulivoimaan sovellettavaa sääntelyä.

- s. 84-97 Hallitusohjelmassa on päätetty uudistaa merituulivoimaa koskevaa lainsäädäntöä. Esitämme, että tämä mainitaan oppaassa.
- s. 85 Esitämme, että merialuesuunnittelun ohjausvaikutusta koskevista kappaleista entisestään korostetaan, että kyseessä on strateginen suunnitelma, joka ei rajoita merituulivoiman kehittämistä energiantuotannolle osoitettujen alueiden ulkopuolella.

5.2 Keskeiset viranomaismenettelyt aluevesillä

- s. 86 Kuva X. Ilmailulaki 158 §, Esitämme, että rajavartiolaitoksen lausunto siirretään samaan laatikkoon lentoestelausunnon ja -luvan kanssa. Rajavartiolaitokselta pyydettävä lausunto liittyy nimenomaan lentoestelupaprosessiin.
- S. 86 kuvaajassa vastuuviranomaisen lisääminen laatikkoon toisi lisäinformaatiota
- s. 86 Kaavoitus, rakennuslupa ja YVA-menettely aluevesillä – esitämme, että muutetaan järjestys kronologiseksi eli YVA ennen lupia.
- s. 88 STY:n näkemyksen mukaan vesiluvan ja rakennusluvan välistä työnjakoa ja niissä käsiteltäviä asioita pitäisi selkeyttää oppaan jatkotyöstössä. Teksti: *”Rakennuslupa yhdistetään vesiluvan mukaisiin vesirakennustöihin. Vesilupa-asiassa noudatetaan rakentamista koskevia säännöksiä. Jos perustukset on rakennettu merenpohjasta vedenpinnan yläpuolelle ulottuen vesiluvan nojalla, tuulivoimarakennuksen rungon ja roottoreiden erilliset rakentamis- ja asentamistyöt eivät edellytä vesilupaa, koska ne eivät voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä. Vesiluvassa kuitenkin määritellään voimaloiden lopulliset mittasuhteet vesilain edellyttämällä tarkkuudella.”* on nähdäksemme epäselvä. Valitettavasti meillä ei ole esittää ehdotusta siitä, kuinka tätä pitäisi selkeyttää, ainakin kaapeleita varten näitä ei tarvita vaan niille riittää puolustusvoimien merenpohjan tutkimuslupa.
- s. 89 Esitämme, että muita lupia ja lausuntoja aluevesillä -kohdassa viitataan myös muihin ohjeistuksiin, jotka asiaan liittyvät Esim. YM:n Sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohje
- s. 89 Sähkömarkkinalain mukaiset luvat ja ilmoitukset aluevesillä *”Nimellisjännitteeltään vähintään 110 kV sähköjohdon reitille on sen kulkiessa aluevesillä saatava kunnan suostumus, jos kaavassa ei ole jo reittivarausta. Pelkkä yhteysmerkintä ei riitä.”* Tämä on yleistä sähkömarkkinalain mukaista sääntelyä. Esitämme, että se sanotaan oppaassa

vain kerran tai ainakin tässä kohdassa samalla tavalla kuin oppaan maatuulivoimaa käsittelevässä luvussa, mikäli se halutaan tässä toistaa.

- s.92 YVA-menettely talousvyöhykkeellä: ”*Hankkeeseen katsotaan kuuluvan myös rakentamiseen, käyttöön ja huoltoon tarvittavat rakenteet.*” Tästä voi jäädä lukijalle kuva, että esimerkiksi sataman laajennus voisi kuulua YVA:ta tavaksi hankkeen yhteydessä. Ns. liitännäishankkeet, jotka pitää sisällyttää päähankkeen YVA:an tai YVA:ta erikseen, ovat sellaisia, joita ei tehtäisi ilman päähanketta. Esim. sataman laajennus palvelee muitakin toimijoita eikä siten kuulu YVA:ttavaksi hankkeen yhteydessä. Esitämme, että tätä kohtaa selkeytetään ja tuodaan ns. painovoimatestin (centre of gravity) pääperiaatteet oppaassa esiin.
- s.92 kuva X: Talousvyöhykkeellä ei Puolustusvoimilla ole toimivaltaa ja aluevalvontalaki päättyy alumeren ulkorajaan (kohtaan missä talousvyöhyke alkaa). Eli lupaa merenpohjan tutkimiseen ja kartoittamiseen ei tarvita Puolustusvoimilta. Puolustusministeriö ja sen kautta puolustusvoimat ottanevat kantaa merenpohjan tutkimiseen tutkimusluvan valtioneuvoston käsittelyssä.
- s. 92 kuva X: Ilmailulaki ei ole yksiselitteisesti voimassa talousvyöhykkeellä, joten lentoestelausunnon tai -luvan tarpeellisuutta tulee selvittää vielä ennen oppaan julkaisua ja päivittää teksti näiltä osin tarvittaessa.
- s.92 5.3 Kuva X Ilmailulaki 158 §, Esitämme, että rajavartiolaitoksen lausunto siirretään samaan laatikkoon lentoestelausunnon ja -luvan kanssa. Liittyvät samaan lakipykälään.

5.3 Keskeiset viranomaismenettelyt talousvyöhykkeellä

- Ohjeessa on tarpeen selkeyttää talousvyöhykelain 6 § ja 7 § termien käyttöä. Talousvyöhykelaki mahdollistaa hyödyntämisoikeuden myöntämisen erikseen tutkimustoimintaan (”tutkimusoikeus, 6 §”) ja vyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen muuhun toimintaan kuten tuulivoimatuotantoon (”hyödyntämisoikeus”, 6 §). Merituulivoimahankkeissa tutkimusoikeutta haetaan usein ensin ja hyödyntämisoikeutta vasta hankkeen edetessä myöhemmin. Hankkeen suunnittelun edettyä lähemmäksi toteutusta voidaan sille myöntää suostumus voimaloiden rakentamiseen (”rakentamisoikeus”, 7§). Tämä kronologinen järjestys olisi hyvä kuvata oppaassa. Lisäksi tulisi harkita oppaan tekstiin mainintaa siitä, että hallitus aikoo uudistaa lainsäädäntöä.
- sivun 92 kuvaajassa tuodaan esille, että merenpohjan tutkimiseen tarvittaisiin puolustusvoimien lupa. Näin asia ei kuitenkaan ole, vaan puolustusvoimien kanta tulee

puolustusministeriön kautta tutkimusluvan käsittelyssä valtioneuvostossa. Tästä syystä esitämme, että kaaviosta otetaan pois laatikko ”lupa merenpohjan tutkimiseen ja kartoittamiseen (aluevalvontalaki)”. Siinä vaiheessa, kun tutkitaan kaapelin linjausta alueveden puolella, lupa merenpohjan tutkimiseen tarvitaan kyllä, mutta oletamme, että tässä kuvaajassa puhutaan vain hankealueesta, joka on talousvesivyöhykkeellä.

- s. 92 kohdassa, jossa käsitellään toisen valtion kuulemista YVA-menettelyssä olisi hyvä mainita Espoon sopimus.
- 95-96 talusvyöhykkeellä ympäristölupaviranomainen ei voi olla kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Esitämme, että taulukossa sivuilla 95-96 viitataan ympäristöluvan osalta ainoastaan Aluehallintovirastoon.

6.5.2 Ääni

- s. 108: Oppaan lause: *”Pienitaajuinen ääni etenee muuta ääntä laajemmalle alueelle eikä juuri vaimene ilmakehässä.”* aiheuttaa tulkintavaikeuksia, sillä siitä jää sellainen kuva, ettei pienitaajuinen ääni hiljene laisinkaan ja silloinhan maailma olisi täynnä pienitaajuisia ääntä. Esitämme, että lauseen perään lisätään kuvaus siitä, miten pienitaajuinen ääni vaimenee.
- s. 110. STY toivoo lauseeseen *”Tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvot koskevat vain yleiselle virkistyskäytölle erityisen tärkeitä luonnonsuojelualueita tai kansallispuistoja.”* tarkennusta, etteivät ohjearvot koske luonnonsuojelualueita avomerialueilla. Valtioneuvoston asetuksen tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) taustatöissä (Ympäristöministeriön muistio 24.8.2015 on määritetty, että ”säätelyn lähtökohtana on ympäristönsuojelulain valtuussäännökseen perustuen (YSL 142 § 2) ensisijaisesti ihmisten suojeleminen. Säätely kohdistuisi alueisiin, jotka ovat merkityksellisiä erityisesti ihmisten terveyshaittojen ehkäisemisen sekä ympäristön yleisen virkistyskäytön ja viihtyisyyden turvaamisen näkökulmista.” Myös kansallispuistoja koskevan ohjearvon tarkoitus on ensisijaisesti ihmisten suojeleminen. Tarkoituksena on suojella kansallispuistossa oleskelevia ja liikkuvia ihmisiä melulta. Asetuksen taustamuistiossa tämä on ilmaistu seuraavasti: ”Luonnonsuojelulain (1096/1996) 11 §:ssä tarkoitetuille kansallispuistoille säädettäisiin kaikkein tiukimmat ohjearvot. Kansallispuistoissa ihmiset voivat liikkua vapaasti ja niiden ääniympäristössä luonnonäänet ovat vallitsevia ääniä. Tiukemmilla ohjearvoilla pyrittäisiin siten säilyttämään alueita, joilla ihmisille turvataan mahdollisuus nauttia hiljaisuudesta ja luonnon äänistä. – [K]ansallispuistoille asetettiin sama yöajan ohjearvo kuin

leirintäalueille perustuen siihen, että myös kansallispuistoissa yövytään ympäri vuoden teltoissa ja laavuilla.”

6.5.3. Välke

- s. 113 Esitämme, että välkevaikutuksia koskeva kappale pidetään hyvin suppeana ja mahdollisista ohjearvoista säädetään asetuksella. Oppaan ei mielestämme tulisi luoda uutta sääntelyä eikä opas mielestämme ole oikea paikka asettaaohjearvoja, joita herkästi sovelletaan sitovina raja-arvoina. Oppaassa voidaan viitata muiden maiden käytäntöihin, mutta asiasta tulisi päättää asetuksella tuulivoimayhtiöiden oikeussuojan vuoksi ja asian valmistelussa tulisi huomioida Suomen sääolosuhteet, metsäinen luonto sekä muiden maiden kokemukset. Äänen osalta on laadittu asetus ja välke tarvitsee samanlaisen prosessin. Mikäli oppaassa päätetään ottaa kantaa yksityiskohtaisiin välkearvoihin enimmäismäärä tulisi esittää ohjeellisina suosituksina, jolloin niistä voidaan poiketa tapauskohtaisesti. Nyt oppaan sanamuodot ovat hyvin tiukat, eikä oppaassa kerrota, mihin raja-arvot perustuvat, sillä viittaus puuttuu. Esitämme sanamuotoihin lisättäväksi joustoa, joka mahdollistaa myös esimerkiksi tapauskohtaista sopimista alueenkiinteistöomistajien kanssa. Lisäksi esitämme käytettäväksi välkkeen todennäköistä määrää teoreettisen määrän sijaan.
- s. 113 STY on tyytyväinen, että oppaassa mainitaan hankekehittäjien mahdollisuus teknisin keinoin päästä välkearvoissa alaspäin esimerkiksi pysäyttämällä voimala.

6.5.4 Luontovaikutukset

- s 121 Linnustovaikutusten arviointi maakuntakaavoituksessa. Esitämme muotoiluja muutettavaksi siten, että reviirivaikutuksiin ei puututa vielä maakuntakaavoituksessa mahdollisten alueiden valinnassa. Näistä tuulivoima-alueista kuitenkin toteutuu vain osa, joten yhteisvaikutusten arviointi on tässä vaiheessa hankalaa. Reviirimallinnuksia tulisi käyttää vain tausta-aineistona sekä kaavoituksessa että hankekehityksessä. Mallinnukset eivät korvaa maastonselvityksiä, eivätkä ne ole maastonselvityksiin verraten yhtä luotettavia kertomaan alueen uhanalaisen linnuston todellisesta tilanteesta. On hyvin ongelmallista, jos reviiri- ja elinympäristömallinnuksien perusteella rajataan alueita pois esim. maakuntakaavoituksessa. Yksityiskohtaisessa hankesuunnittelussa selvitetään YVA-lain ja kaavoituksen edellyttämällä tarkkuudella alueen petolintutilanne.

6.5.7 Suurpedot

- s. 127 Esitämme tuotavaksi esille, että Suomesta ei ole tutkittua tietoa tuulivoiman vaikutuksista susiin. Vuoden 2023 alussa on käynnistynyt Luonnonvarakeskuksen viisivuotinen hanke, jossa tutkitaan myös näitä vaikutuksia.
- s. 127 Esitämme tähän lukuun lisättäväksi KHO:n tuoreen päätöksen susista KHO 2023/73, jossa otettiin kantaa siihen, että vaikutuksia susiin ei ollut tarpeen enää selvittää rakennuslupavaiheessa. Toinen mahdollinen paikka tällä päätöstiivistelmälle olisi oppaan rakennuslupaa käsittelevässä luvussa.
- s. 128 Esitämme poistettavaksi kohtaa *"Suurpetoihin kohdentuvia vaikutuksia voidaan tehokkaimmin lieventää sijoittamalla hankkeita yli 2 km etäisyydelle todennäköisistä pesimäympäristöistä sekä hyödyntämällä kaavamääräyksiä."*, sillä aiheesta ei ole tutkimustietoa. "Todennäköinen pesimäympäristö" on hankala määritellä. On vaikea määrittää, mikä on todennäköinen milläkin lajilla ja millä analyysillä siitä voidaan saada kuva. Lisäksi monella lajilla pesien sijainti vaihtelee vuosittain. Tämän kohdan pitäminen mukana oppaassa, lisää epämääräisyyttä ja tulkinnanvaraisuutta. Tämä loisi myös uutta käytäntöä, jonka ei mielestämme tule olla tämän oppaan tarkoitus.
- s. 129 Esitämme, että oppaassa ei viitata kahden kilometrin suojavyöhykkeeseen suden tunnettuihin pesäpaikkoihin, koska suden reviirit elävät ja liikkuvat jo yhden vuoden aikana. Suomessa ei ole tutkimustietoa tuulivoiman vaikutuksista susiin, joten ei tiedetä pitääkö oppaassa kerrottu Portugalin tutkimus Suomessa paikkaansa. Luken julkaisemista susireviireistä ja rakennetuista tuulivoimala-alueista tiedetään, että susireviireitä on muodostunut jo aiemmin rakennetuille tuulivoimala-alueille. Tämä loisi myös uutta käytäntöä, jonka ei mielestämme tule olla tämän oppaan tarkoitus.
- s. 129-130 mainitaan, että *"Näille alueille ei todennäköisimmin osu suurpetojen pesimäpaikkoja, joten vaikutusten arviointi voidaan kohdentaa rajauksen ulkopuolisiin alueisiin, joilta edelleen voidaan rajata elinympäristö, joissa ei luontotyyppien perusteella todennäköisyydellä voi esiintyä suurpetojen pesimäalueita."* STY pitää poissulkevaa periaatetta hankalana, sillä se jättää tulkinnanvaraa ja mahdollisesti lisää valitusperusteita.

6.5.8 Metsäpeura

- s. 130-132 Metsäpeuran suojelustatus ei ole sama kuin suden ja esitämme tämän tuomista oppaassa selkeästi esiin. Luonnoksesta saa sellaisen kuvan, että metsäpeura on yhtä tiukasti suojeltu kuin susi.
-

- s. 130-132 Esitämme mainittavaksi, että keskeisin suojelukeino metsäpeurakannan turvaamisessa on Natura-alueiden perustaminen ja riittävien etäisyyksien jättäminen tuulipuistojen ja Natura-alueiden välille, ei sen sijaan metsäpeuran elinpiirien laajempi suojelu Natura-alueiden ulkopuolella.
- s. 131 Esitämme muotoiluja muutettavaksi siten, että reviirivaikutuksiin ei puututa vielä maakuntakaavoituksessa mahdollisten alueiden valinnassa. Näistä tuulivoima-alueista kuitenkin toteutuu vain osa, joten yhteisvaikutusten arviointi on tässä vaiheessa hankalaa. Reviirimallinnuksia tulisi käyttää vain tausta-aineistona sekä kaavoituksessa että hankekehityksessä. Mallinnukset eivät korvaa maast selvityksiä, eivätkä ne ole maast selvityksiin verraten yhtä luotettavia kertomaan alueen uhanalaisen linnuston todellisesta tilanteesta. On hyvin ongelmallista, jos reviiri- ja elinympäristömallinnuksien perusteella rajataan alueita pois esim. maakuntakaavoituksessa. Yksityiskohtaisessa hankesuunnittelussa selvitetään YVA-lain ja kaavoituksen edellyttämällä tarkkuudella alueen petolintutilanne.
- s. 132 Esitämme poistettavaksi kohtaa *”tietojen hyödyntäminen edellyttää metsäpeuran panta-aineiston käyttöä, jota tällä hetkellä ei luovuteta suoraan tuulivoimahankkeiden selvityksiä tekeville konsulteille.”* Panta-aineiston hyödyntäminen ei ole mahdollista, koska aineistoa ei luovuteta (kuten tekstissäkin sanotaan), joten panta-aineistoihin viittaaminen on mielestämme turhaa.

6.5.9 Vedenalainen luonto ja kalastus

- s. 132 Esitämme poistettavaksi kohtaa: *”Esimerkiksi tuulivoimaloiden alustat voivat edistää haitallisten vieraslajien tuloa ja etenemistä merialueella. Tämä tulee huomioida myös yhtenä vaihtoehtona ja kehittää keinoja, jolla tätä voidaan torjua esim. istuttamalla jo heti alussa erilaisia elinympäristöön sopivaa lajistoa.”* Huoli ei mielestämme ole perusteltu, kun huomioidaan merituulivoimarakentamisen mittakaava. Lisäksi kohta vaikuttaa olevan spekulatiota eikä siinä anneta tietoa mitä vieraslajeja tarkoitetaan. Perustukset eivät näkemyksemme mukaan eroa riutoista tai kalliosaarten vedenalaisista osista.
- s. 133 Esitämme harkittavaksi, tulisiko kalastuskappaleessa tuoda esille, että kalastukseen, kuten muihinkin alueen elinkeinoin ja asianosaisiin, kohdistuvat edunmenetykset käsitellään osana vesilain mukaista lupamenettelyä.

- s. 134 Vedenalaiseseen luontoon kohdistuvien vaikutusten arviointi yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Käytännössä missään hankkeissa ei ole perusteltua tehdä uusia selvityksiä meren fysikaalis-kemiallisiin ominaisuuksista tai kasvi- ja eläinplanktonista, sillä voimaloiden vaikutus näihin on mittasuhteet huomioiden olematon. Taustaselvitys merialueesta olemassa olevalla tiedolla on tietenkin perusteltua tehdä.

6.5.11 Turvallisuus

- s. 139 Meriliikenne. Esitämme, että tässä kohdassa viitataan Traficommin uuteen ohjeeseen, jos se saadaan julkaistua ajoissa.

6.5.14 Poronhoito

- s. 142 sanotaan nyt: *"Erityisesti naarasporojen on todettu välttävän häiriöalueita."* Suomessa on tällä hetkellä menossa LUKE:n vetämä tutkimushanke tuulivoiman vaikutuksista poroon suomalaisen tutkimustiedon puuttumisen vuoksi. Kunnes kotimaista tutkimustietoa karttuu, esitämme virkettä muutettavaksi muotoon: *"Erityisesti naarasporot saattavat välttää häiriöalueita"*. Kansainvälisesti on tehty poroista jonkin verran tutkimusta. Edellä esitetty naarasporoja koskeva kommentti käsittääksemme on yhden tutkimuksen tulos. Toivoimme, että mikäli yhden tutkimuksen johtopäätöksiä nostetaan oppaan tasolle, myös muut tutkimustulokset huomioidaan.
- s. 143 Esitämme, että yliiivattu osuus poistetaan: *"Tuulivoimaloiden rakentamisen vaikutuksesta paliskuntien rakenteiden, kuten erilaisten aitojen käytettävyyks voi heiketä, sillä aitoihin voidaan joutua tekemään aukkoja ja veräjiä alueella liikkumisen vuoksi."* Aitoihin ei koskaan tehdä aukkoja, jotka jätettäisiin ilman veräjää.
- s. 143 Ehdotamme virkkeen *" Suunnittelussa on otettava huomioon poronhoitolain alueiden käytölle aiheuttamat rajoitukset poronhoitoalueella ja neuvoteltava asianomaisten paliskuntien kanssa."* muutettavaksi muotoon: *"Suunnittelussa on otettava huomioon poronhoitolain alueiden käytölle aiheuttamat rajoitukset poronhoitoalueella ja neuvoteltava asianomaisten paliskuntien kanssa poronhoitolain mukaisesti."*
- s. 143 Esitämme kappaleen loppuun viimeisen virkkeen jälkeen lisäystä: *Vaikutusten arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota porotalouden kannattavuuden säilymiseen ja laidunten sekä poronhoidon toiminta-alueiden menetysten ja häiriöiden estämiseen, minimoimiseen sekä avoimeen yhteistyöhön paliskuntien kanssa. Poronhoidon ja tuulivoima-alan vuorovaikutuksen hyviä käytänteitä on koottu laajasti alojen yhdessä*

luomaan dokumenttiin ”Tuulivoimahankkeiden suunnittelu ja operointi poronhoitoalueella” https://akordi.fi/wp-content/uploads/Paliskunnat-ja-tuulivoimatoimijat_toimintamalli_12012023_FINAL.pdf”

6.5.15 Ekologiset yhteystarpeet ja metsäalueiden yhtenäisyyden huomiointi

- s. 147 Maakuntakaavassa on tärkeää tuoda esiin monipuolisesti alueen luontoarvot kuten lajisto mahdollisine reviiritietoineen, läheiset suojelualueet ja ekologisten yhteyksien tarve. Maakuntakaavassa ei pidä olla ensisijaisena tavoitteena esittää näiden tietojen perusteella tuulivoimalta poissuljettavia alueita, vaan tuoda selkeästi esiin kullekin alueelle ominaiset riskit esim. portaittaisella asteikolla, mikäli sinne suunniteltaisiin tuulivoimaa. Näin vältettäisiin kaavamaisista yleistason rajoitusta ja harkintavastuuta siirrettäisiin hankkeiden tasolle, missä on parhaat mahdollisuudet sopeuttaa tuulihankkeita kunkin alueen ominaisvaatimusten mukaisiksi

6.5.16 Yhteisvaikutukset

- s. 156 Esitämme muotoiluja muutettavaksi siten, että reviiirivaikutuksiin ei puututa vielä maakuntakaavoituksessa mahdollisten alueiden valinnassa. Näistä tuulivoima-alueista kuitenkin toteutuu vain osa, joten yhteisvaikutusten arviointi on tässä vaiheessa hankalaa.

Liitteet:

- Kaavaesimerkissä Liite 3 (maa-alue) on TV-1 alueita. STY toivoo tähän lisättäväksi esimerkkiä maalta alueesta, jossa olisi TV-2-alueita myös.
- Liitteen 3 kaavaesimerkin kaavamerkintä ”*tuulivoimalan sijoituttava kokonaisuudessaan alueen sisälle*” aiheuttaa tulkintaristiriitoja: toisissa kunnissa on katsottu riittävän, että perustukset ovat kaavassa merkityn tuulivoima-alueen sisällä, toisissa on katsottu, että myös voimalan konehuoneen ja lapojen on pysyttävä kaikilla tuulensuunnilla alueen sisäpuolella. Oppaan päivityksen yhteydessä olisi hyvä mahdollisuus selkeyttää kaavamääräyksen tulkintaa. STY:n näkemyksen mukaan perustusten sijainnin tuulivoima-alueen sisäpuolella tulisi riittää.
- Lopuksi pidämme erittäin hyvänä sitä, että liitteen merituulivoimaesimerkissä on useita voimaloita sijoitettavissa samalle TV-merkinnälle.

Kunnioittaen,

Anni Mikkonen, toimitusjohtaja, Suomen Tuulivoimayhdistys ry, puh. 040 771 6114

Kimmo Kyrölä, edunvalvontapäällikkö, Suomen Tuulivoimayhdistys, puh. 040 164 85